

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

BEVOORSCHOTTING DOOR GEMEENTEN

*Een vaak noodzakelijke voorwaarde in overeenkomsten met
aanbieders van Jeugdhulp*

Inhoud

SAMENVATTING	3
1. Inleiding	5
1.1 Aanleiding	5
1.2 Doel van deze handreiking	5
1.3 Leeswijzer	6
2. Bevoorschotting	7
2.1 Werkkapitaalfinanciering en mogelijke problemen bij transities.....	7
2.2 Rollen en verantwoordelijkheden.....	7
2.3 Beslismodel	9
3. Achtergrondinformatie	10
3.1 Begrippenkader	10
3.2 Huidige bekostigingsvorm en betalingscondities per stelsel	11
3.3 Sector specifieke aanvullingen	12

Bevoorschotting door gemeenten

Een vaak noodzakelijke voorwaarde in overeenkomsten met aanbieders van Jeugdhulp

SAMENVATTING

Aanleiding

Aanbieders van Jeugdzorg, met name aanbieders van specialistische zorg en ondersteuning, geven aan dat het voor de continuïteit van zorg nodig is om tijdig goede afspraken te maken over de financiering van het benodigde werkkapitaal. Gemeenten geven door het maken van bevoorschottingsafspraken invulling aan hun verantwoordelijkheid voor de continuïteit van zorg voor cliënten en de continuïteit van het zorgaanbod. Dit is van groot belang in het transitiejaar 2015. Als opdrachtgever zijn zij niet verplicht om ook in de toekomst bevoorschottingsafspraken te blijven maken.

Bevoorschotting is voor gemeenten niet nieuw. Bij het verstrekken van subsidies is het gebruikelijk dat het verleende subsidiebedrag betaald wordt in 12 of 13 delen verdeeld over het jaar. Vanuit dit gegeven kunnen gemeenten ook met de gecontracteerde (nieuwe) aanbieders in de Wmo en Jeugdwet afspraken maken over bevoorschotting. Dit is met name belangrijk in de transitiefase, beginnend met de afspraken over 2015.

Urgentie

De urgentie voor het maken van bevoorschottingsafspraken komt voort uit de huidige bekostiging van de verschillende vormen van Jeugdhulp. In elk van de bestaande stelsels ontvangen aanbieders op één of andere wijze geld voorafgaand aan de afronding van de zorg. Het in één klap wegvallen van deze betalingscondities kan leiden tot grote financiële problemen bij aanbieders. Aanbieders hebben dan niet voldoende werkkapitaal beschikbaar om de werkzaamheden uit te voeren. Het financieren van dit werkkapitaal door banken is lastig omdat daarvoor een onderpand nodig is of hoge risicopremies in rekening worden gebracht.

Beslismodel

De VNG adviseert daarom gemeenten onderstaand generieke beslismodel te hanteren. Uiteraard kunnen in specifieke gevallen andere afspraken gemaakt worden, passend bij de behoefte van de aanbieder en de mogelijkheden van een gemeente (of regio).

1. Uitgangspunt is dat zorgaanbieders tijdig leveren en gemeenten op tijd betalen.
2. Aanbieders kunnen gemeenten vragen om bevoorschotting wanneer zij problemen verwachten met het werkkapitaal ten gevolge van het wegvallen van de afspraken met de huidige financier(s) over bevoorschotting.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

3. De voorkeursvariant is een bevoorschottingsafspraken gebaseerd op het geraamde productievolume (omzet) voor een gemeente (of regio) in het boekjaar. De gemeente hanteert een percentage van dit bedrag als referentie en betaalt dit aan de jeugdhulpaanbieder verspreid over de maanden van het jaar. De maandbedragen kunnen in de loop van het jaar worden bijgesteld als er sprake is van aanpassingen in het geraamde productievolume.
4. Wanneer geen raming van het productievolume mogelijk is, kan gekozen worden voor een variant waarbij de aanbieder tussentijds maandfacturen stuurt aan de gemeente op basis van de geregistreerde werkzaamheden, dus voorafgaand aan de factuur bij afsluiting van een zorgtraject. Deze afspraak is bijvoorbeeld opgenomen in de landelijk afspraken die de VNG met aanbieders van specialistische functies heeft gemaakt. Voor deze zorgfuncties is het namelijk niet mogelijk om vooraf per gemeente in te schatten wat het productievolume per jaar zal zijn. Betaling van maandfacturen voor al uitgevoerde activiteiten is dan een passende oplossing.

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Met de nieuwe Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de Jeugdwet zijn gemeenten per 1 januari 2015 verantwoordelijk voor belangrijke nieuwe taken. Zowel gemeenten als aanbieders zijn daarom intensief met elkaar aan de slag om te komen tot goede overeenkomsten¹ voor het benodigde voorzieningsniveau, passend bij het beschreven beleid en de gewenste inrichting na de decentralisaties. In de overeenkomsten maken gemeenten en aanbieders onder andere afspraken over bekostiging en betalingscondities.

Aanbieders, met name van aanbieders van specialistische zorg en ondersteuning, geven aan dat voor de continuïteit van zorg het nodig is om goede afspraken te maken over de financiering van benodigd werkkapitaal, bijvoorbeeld in de vorm van bevoorschotting door de opdrachtgever. Veel aanbieders hebben een dergelijke voorwaarde ook afgesproken met de opdrachtgevers in de huidige stelsels: de zorgverzekeraar, zorgkantoor, provincie en rijk. De invulling van deze afspraak verschilt echter per stelsel en soms per opdrachtgever. In andere gevallen hebben aanbieders andere manieren om werkkapitaal te financieren zoals financiering vanuit eigen middelen of door een vreemd vermogenverstrekker (bijvoorbeeld banken). Het onderwerp bevoorschotting lijkt het meest urgent bij specialistische aanbieders van Jeugdhulp, maar kan ook relevant zijn voor aanbieders AWBZ-zorg aan volwassenen die per 2015 overgaat naar de Wmo.

Gemeenten geven door het maken van bevoorschottingsafspraken invulling aan hun verantwoordelijkheid voor de continuïteit van zorg voor cliënten en de continuïteit. Dit is van groot belang in het transitiejaar 2015. Gemeenten zijn op grond van de toekomstige Wmo en Jeugdwet niet verplicht om werkkapitaal te financieren door het toepassen van bevoorschotting. Echter, bevoorschotting in het sociaal domein is zeker niet nieuw voorgemeenten, maar gemeenten passen dit niet voor alle voorzieningen toe. Zo zijn er gemeenten (of regionale samenwerkingsverbanden van gemeenten) die voornemens zijn om bevoorschotting toe te passen. In andere gevallen overwegen gemeenten om geen bevoorschotting toe te passen.

Naar aanleiding van vragen van aanbieders en gemeenten over bevoorschotting heeft het Transitiebureau besloten om een handreiking op te stellen over de thematiek van bevoorschotting.

1.2 Doel van deze handreiking

Dit document beoogt voor gemeenten ten eerste nadere duiding te geven aan het vraagstuk van werkkapitaalfinanciering en bevoorschotting. Het beschrijft o.a. de huidige praktijk van bevoorschotting in de verschillende sectoren. Vanuit dit startpunt adviseert VNG een beslismodel voor gemeenten om tot bevoorschottingsafspraken te komen met aanbieders. Indien nodig kunnen ook lokaal specifieke afspraken worden gemaakt, met begrip voor elkaars belangen, verantwoordelijkheden en mogelijkheden.

¹ Deze handreiking hanteert het begrip 'overeenkomst' voor de formalisering van afspraken tussen gemeente en aanbieder. Dit betreft zowel de privaatrechtelijke overeenkomst als ook de subsidiebeschikking/subsidieovereenkomst.

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 bevat een verdieping en nadere duiding van het vraagstuk. Startend vanuit het begrip dat bevoorschotting één van de manieren is voor aanbieders om werkkapitaal te financieren, wordt de aard en omvang van het probleem toegelicht. Vanuit de rolverdeling van partijen wordt een beslismodel geformuleerd voor het tot stand brengen van bevoorschottingsafspraken. De VNG adviseert haar leden dit toe te passen in de overeenkomsten met jeugdhulpaanbieders.

Hoofdstuk 3 is een hoofdstuk met veel achtergrondinformatie. Het beschrijft de verschillende vormen van bevoorschotting en betalingsafspraken met daarbij per sector hoe deze nu worden toegepast. Juist in de sectoren die tot op heden (vrijwel geheel) bevoorschot worden, bestaat een sterke behoefte om ook met gemeenten afspraken te maken over de financiering van werkkapitaal door middel van bevoorschotting.

2. BEVOORSCHOTTING

2.1 Werkkapitaalfinanciering en mogelijke problemen bij transities

Aanbieders die hulp en ondersteuning leveren hebben werkkapitaal nodig om de kosten die zij maken te dekken. Werkkapitaal is uit te leggen als de uitgaven die de aanbieder moet doen om de hulp en ondersteuning te leveren. Voorbeelden hiervan zijn de personeelskosten of uitgaven aan derden voor de bedrijfsvoering. Voor zover een aanbieder niet *vooraf* van een opdrachtgever krijgt betaald voor het te leveren werk, dient de aanbieder het werkkapitaal te financieren. Financieren van werkkapitaal kan in principe uit eigen middelen², door leningen van kapitaalverschaffers (banken of andere vreemd vermogenverschaffers) of doordat de opdrachtgever een lening of voorschot verstrekt aan de aanbieder voor het nog uit te voeren werk.

In de huidige situatie ontvangen veel aanbieders die actief zijn op het gebied van de AWBZ, Zorgverzekeringswet of Wet op de Jeugdzorg een vorm van werkkapitaalfinanciering door middel van een voorschot. De vorm en omvang van het 'voorschot' verschilt sterk en is afhankelijk van de bekostigingsvorm in het betreffende stelsel en het betalingsritme. Daarnaast speelt ook de historie een rol waarom er destijds gekozen is voor het verstrekken van voorschotten³. In hoofdstuk 3 is per stelsel beschreven hoe dit is vormgegeven.

2.2 Rollen en verantwoordelijkheden

Gegeven de hiervoor geschetste problematiek en de verantwoordelijkheden die voortvloeien uit de nieuwe stelsels, hebben de verschillende belanghebbenden verschillende rollen. In deze paragraaf zijn deze beknopt toegelicht.

Rijk

De ministeries van VWS en VenJ borgen in 2014 als stelselverantwoordelijke de voorbereiding van de transitie en geven daarbij ondersteuning aan partijen om tot werkbare afspraken te komen in 2015 en verder. In het kader van de financiering van werkkapitaal heeft het rijk de volgende activiteiten ingezet:

- a. VWS gaat met verzekeraars, de huidige inkoper van de Jeugd-GGZ, onderzoeken wat ervoor nodig is om de bevoorschotting van het onderhanden werk (OHW) in de GGZ te laten doorlopen tot eind 2014 en af te rekenen de GGZ-trajecten die per 31-12-2014 worden afgesloten. Het doel van deze gesprekken is (acute) financiële problemen van aanbieders te voorkomen eind 2014 omdat gemeenten afspraken met aanbieders pas vanaf 1 januari 2015 in kunnen laten gaan;
- b. VWS gaat het gesprek aan met de Nederlandse Vereniging voor Banken (NVB). Het doel van dit gesprek is de positie van banken als vreemd vermogenverstrekker (in de zorg) helder te maken en er voor te zorgen dat banken geen (onnodige) drempels opwerpen bij het financieren van aanbieders of onnodige additionele eisen gaan stellen aan lopende financiële arrangementen als gevolg van (gepercipieerde) onzekerheden door de transities.

² Als gevolg van subsidie-eisen die opdrachtgevers stellen aan aanbieders, hebben sommige aanbieders geen mogelijkheden om zelf werkkapitaal uit eigen middelen te financieren

³ In deze handreiking zijn de achtergronden waarom destijds is gekozen voor bevoorschotting in verschillende sectoren achterwege gelaten

- c. Een belangrijke financiële waarborg bij de transitie in het Jeugddomein is vormgegeven in de Transitieautoriteit Jeugd (TAJ). In de "Regeling vergoeding bijzondere transitiekosten Jeugdwet"⁴ is beschreven in welke gevallen de TAJ aan aanbieders een vergoeding kan geven. Eén van de drie benoemde gevallen is de situatie dat organisaties een geobjectiveerd risico lopen met vertraging bekostigd te worden. Deze financiële waarborg wordt binnen deze handreiking beschouwd als een 'last resort'. Het is belangrijk dat partijen eerst zelf proberen een lokaal passende oplossing te vinden.

Gemeenten

Gemeente is in beginsel opdrachtgever en geen financier van de zorgaanbieder die zij contracteert of subsidieert. In de rol van opdrachtgever kan de gemeente kiezen om te bevoorschotten, maar dit is geen verplichting. Voor de gemeente is het van belang om af te wegen welke maatregelen nodig zijn om te zorgen voor de continuïteit van de zorg en zorginfrastructuur ('zachte landing'). In dat verband is het belangrijk dat de gemeente goed kijkt welke afspraken aanbieders in de huidige stelsels met opdrachtgevers hebben gemaakt en welke impact de toekomstig af te sluiten overeenkomsten hebben op aanbieders die (mede) moeten zorgen voor continuïteit van zorg. Omdat gemeenten ook verantwoordelijk zijn voor continuïteit van zorg, dienen zij ook rekening te houden met de continuïteitsrisico's waarmee aanbieders te maken kunnen krijgen.

Aanbieders

Aanbieders zijn verantwoordelijk voor het leveren van goede hulp, ondersteuning en zorg en een gezonde bedrijfsvoering van hun organisatie. Onderdeel daarvan is het zorgen voor doelmatige en robuuste financiële huishouding waar financiering van werkkapitaal onderdeel van uitmaakt. Daarnaast is het van belang dat aanbieders gemeenten informeren over hun (on)mogelijkheden voor werkkapitaal financiering anders dan de huidige bevoorschottingsafspraken en meedenken over praktische oplossingen hiervoor.

Van belang is dat aanbieders zich goed voorbereiden door gemeenten te informeren over – gegeven de voorgestelde bekostigingsvorm en betalingsritme – wat de omvang is van het minimale werkkapitaal dat een aanbieder nodig heeft. En daarvan afgeleid welke oplossingen er zijn om dit werkkapitaal te financieren, welke rol de aanbieder hierbij van de gemeente verwacht en welke financiële risico's er (kunnen) ontstaan.

Daarnaast is het van belang dat aanbieders ook voor de langere termijn nadenken over werkkapitaal financiering omdat gemeentelijke opdrachtgevers mogelijk alleen voor de korte termijn op willen treden als financier.

⁴ Regeling van de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie van 7 juli 2014, 642067-123483-J.

2.3 Beslismodel

De VNG adviseert gemeenten onderstaand generiek beslismodel te hanteren.

1. Uitgangspunt is dat zorgaanbieders tijdig leveren en gemeenten op tijd betalen (conform de betalingscondities in de overeenkomst).
2. Aanbieders kunnen gemeenten vragen om bevoorschotting wanneer zij problemen verwachten met het werkkapitaal ten gevolge van het wegvallen van de huidige afspraken van bekostiging en bevoorschotting.
3. De voorkeursvariant is een bevoorschottingsafpraak gebaseerd op het geraamde productievolume (omzet) voor een gemeente (of regio) in het boekjaar. De gemeente hanteert 80 of 90% van dit bedrag als referentie en betaald dit aan de aanbieder in 12 delen, verspreid over de 12 maanden. Ook 13 porties is mogelijk, waarbij in mei twee porties worden betaald. De maandbedragen kunnen in de loop van het jaar worden bijgesteld als er sprake is van aanpassingen in het geraamde productievolume.
4. Wanneer geen raming van het productievolume mogelijk is beschikbaar is, kan gekozen worden voor een variant waarbij de aanbieder tussentijds maandfacturen stuurt aan de gemeente op basis van de geregistreerde werkzaamheden, dus voorafgaand aan de factuur bij afsluiting van een zorgtraject. Deze afspraak is bijvoorbeeld opgenomen in de landelijk afspraken die de VNG met aanbieders van specialistische functies heeft gemaakt. Voor deze afspraken is het namelijk niet mogelijk om vooraf per gemeente in te schatten wat het productievolume per jaar zal zijn. Betaling van maandfacturen voor al uitgevoerde activiteiten is dan een passende oplossing.

Uiteraard kunnen in specifieke gevallen andere afspraken gemaakt worden, passend bij de behoefte van de aanbieder en de mogelijkheden van een gemeente (of regio).

3. ACHTERGRONDINFORMATIE

3.1 Begrippenkader

Dit document bouwt voort op het begrippenkader dat is geïntroduceerd in eerdere handreikingen van het transitiebureau. De begrippen rond bekostiging zijn beschreven handreikingen over opdrachtgeverschap en bekostiging van het transitiebureau⁵. De belangrijkste begrippen zijn:

- a. **Productiebekostiging:** een vorm van bekostiging waarbij de gemeente met een aanbieder vooraf diensten, activiteiten of trajecten definieert. De betaling vindt plaats overeenkomstig de per dienst, activiteit of traject overeengekomen prijs (ook wel p*q-bekostiging zijn). Voorbeelden zijn de huidige ZZP's en de extramurale producten in de AWBZ, de DBC's en de generalistische Basis-GGZ in de zorgverzekeringswet.
- b. **Functiegerichte bekostiging:** een vorm van bekostiging waarbij een gemeente betaalt voor de beschikbaarheid van een met een aanbieder overeengekomen functie. Dit wordt ook wel lumpsum bekostiging genoemd. Vaak kiezen gemeenten ervoor subsidies te verstrekken voor dit type functies. Voorbeelden zijn maatschappelijke opvang en buurtwerk. Aan deze bekostiging kan ook een vorm van variabele of resultaatafhankelijke beloning worden toegevoegd.
- c. **Populatiegerichte bekostiging:** een vorm van bekostiging waarbij de gemeente met een aanbieder voor een afgebakende groep burgers (deelpopulatie of geografische afbakening) een maatschappelijke taak of opdracht overeenkomt en deze betaalt voor het behaalde (meetbare) resultaat bij deze maatschappelijke taak of opdracht voor deze groep. Dit is een bijzondere vorm van functiegerichte bekostiging waarbij de afrekening in belangrijke mate afhankelijk is van de behaalde uitkomsten.

De vaak voorkomende betalingscondities zijn:

- a. **Betaling per maand vooraf:** De opdrachtgever betaalt een 12e of 13e deel van het beoogde bedrag per jaar maandelijks vooraf. Eventueel houdt de opdrachtgever een deel achter dat na verantwoording, of indien voldaan is aan voorwaarden, het restant betaald (bijvoorbeeld 10%) of het deel dat is gekoppeld aan het beoogde resultaat (bij populatiegerichte bekostiging). Deze vorm van betaling past op natuurlijk wijze bij functiegerichte of populatiegerichte bekostiging omdat daar het beoogde bedrag vooraf duidelijk is. Voor gemeenten is dit een veel voorkomende betalingsconditie, met name in subsidies.
- b. **Betaling van uitgevoerde werkzaamheden per maand of kwartaal achteraf:** In overeenkomsten op basis van productiebekostiging dienen aanbieders te registreren welke in de overeenkomst gedefinieerde prestaties als uren, zittingen, verblijfsdagen worden gerealiseerd. Soms is deze registratie gekoppeld aan een traject voor een cliënt, maar dat hoeft niet. Uit deze registratie maakt de aanbieder een telling die de basis vormt voor de factuur voor verrichtte diensten. Deze factuur kan de aanbieder per maand of per kwartaal opstellen, eventueel gespecificeerd per cliënt.
- c. **Betaling per cliënt na afsluiting van de behandeling, zorg of ondersteuning:** In overeenkomsten op basis van productiebekostiging kan de opdrachtgever kiezen voor betaling bij afronding van de werkzaamheden voor een cliënt. Dit is bijvoorbeeld de standaard werkwijze bij

⁵ Handreiking opdrachtgeverschap (maart 2012) en Handreiking bekostigingsmodellen in de Wmo (november 2013)

DBC's voor de Jeugd-GGZ. Deze facturen kan de aanbieder bundelen en verwerken per periode (per maand, per kwartaal, etc).

Bij functiebekostiging of populatiegerichte bekostiging is bevoorschotting vaak een standaard onderdeel van de overeenkomst, optie a hierboven. De opties b. en c. zijn de 'standaard' betalingscondities passend bij productiebekostiging. Bij productiebekostiging is bevoorschotting niet vanzelfsprekend. Voor bevoorschotting zijn dan aanvullende afspraken nodig. Daarbij is het wel een voorwaarde dat er productieafspraken of inschattingen van de verwachte productie per jaar beschikbaar zijn. Deze vormen dan de basis vormen voor bevoorschotting.

3.2 Huidige bekostigingsvorm en betalingscondities per stelsel

De behoefte aan bevoorschotting is per groep aanbieders in de Jeugdwet en Wmo sterk verschillend. In onderstaande tabel is dit weergegeven. Een meer uitgebreide beschrijving van de huidige stelsels is te vinden in de handreiking over verantwoording Jeugd en Wmo⁶.

	Bekostiging	Betaling	Bevoorschotting
Jeugdzorg Plus	Funcatiebekostiging (subsidie), gebaseerd op benodigde capaciteit .	Per maand vooraf	Volledig
Provinciale Jeugdzorg (inclusief Bureaus Jeugdzorg)	Funcatiebekostiging (subsidie), gebaseerd op verwachte vraag.	Per maand vooraf	Volledig
AWBZ	Productiebekostiging, met jaarafspraken in ZZP of EMZ prestaties .	Per maand vooraf (op basis van productieafspraken, voor- en nacalculatie)	Volledig
ZVW (JGGZ)	Productiebekostiging. In DBC's en BasisGGZ. Verzekeraars kunnen omzet- of volume-afspraken worden gemaakt (plafond).	Per cliënt na afronding	Alleen als hierover aanvullende afspraken zijn gemaakt.

• Tabel 1. Beschrijving praktijk bevoorschotting in huidige stelsels

Bovenstaande tabel laat zien dat veel aanbieders nu betalingsafspraken hebben die feitelijk neerkomen op vrijwel volledige bevoorschotten, met die kanttekening dat opdrachtgevers vaak een klein deel achterhouden en dit pas achteraf betalen bij de jaarafrekening, dus na verantwoording. Bij volledige bevoorschotting zal een aanbieder vaak geen of nauwelijks eigen vermogen hebben.

6 Handreiking verantwoording Wmo/Jeugd (april 2014)

De tabel toont ook de noodzaak voor bevoorschottingsafspraken wanneer gemeenten vanaf 2015 gaan kiezen voor andere bekostigingsvormen dan de huidige. Wanneer de huidige vorm van bevoorschotting (bijvoorbeeld de functiebekostiging JeugdzorgPlus) niet wordt voortgezet en de gemeente op cliëntbasis wil gaan betalen (ofwel productiebekostiging) dan heeft de aanbieder een urgente behoefte aan werkkapitaal voor de betaling van salaris en andere kosten.

Veel aanbieders weten op dit moment nog niet voor welke vorm van bekostiging en betaling de gemeenten zullen gaan kiezen. Ze ervaren grote onzekerheid. Paragraaf 3.3 beschrijft de mogelijke bekostigingsafspraken per sector en daarbij passende bevoorschottingsafspraken die gemeenten kunnen maken.

3.3 Sector specifieke aanvullingen

JeugdzorgPlus

Voor gemeenten is het essentieel dat er plaatsen beschikbaar zijn in de JeugdzorgPlus wanneer de rechter een machtiging afgeeft. De VNG en VWS hebben per zorggebied en per jeugdzorgregio een richtinggevende capaciteit vastgesteld, maar het is aan gemeenten om deze capaciteit vervolgens ook in te kopen bij de instellingen. Hoe gemeenten dat samen kunnen doen is beschreven in een inkoophandreiking en een modelovereenkomst voor Jeugdzorg Plus⁷.

De inkoophandreiking voor JeugdzorgPlus beschrijft twee inkoopmodellen. Hiermee zorgen gemeenten er gezamenlijk voor dat instellingen binnen dat gebied voldoende zekerheid hebben over het budget dat ze in een contractjaar ontvangen. Omdat beide inkoopmodellen uitgaan van een regionaal of bovenregionaal ingeschat volume, kan deze inschatting ook gebruikt worden om met de instelling bevoorschottingsafspraken te maken. Daarmee ontvangen de instellingen *maandelijks vooraf* het benodigde werkkapitaal.

Provinciale jeugdzorg

Voor de provinciaal gefinancierde jeugdhulp bestaan verschillende bekostigingspraktijken. De meest voorkomende is een subsidiebedrag dat op jaarbasis wordt ingeschat en vooruit wordt betaald, veelal op maandbasis. De omvang van de hulpverlening zijn een belangrijk onderdeel van zowel de inschatting van het benodigde budget, de verantwoording en de afrekening achteraf.

Voor de jeugdbescherming en jeugdreclassering (de toekomstige gecertificeerde instellingen) is meer informatie over de huidige bekostiging en mogelijke bekostigingsvormen te vinden in de factsheet 'Tarieven voor jeugdbescherming en jeugdreclassering'⁸ en de inkoophandreiking met een modelovereenkomst voor jeugdbescherming en jeugdreclassering van de landelijk werkende specialistische instellingen.

7 <http://www.vng.nl/onderwerpenindex/decentralisaties-sociaal-domein/decentralisatie-jeugdhulp/nieuws/modelcontracten-voor-bovenregionale-jeugdhulp-beschikbaar>

8 <http://www.vng.nl/onderwerpenindex/decentralisaties-sociaal-domein/decentralisatie-jeugdhulp/nieuws/handreiking-voor-gemeenten-tarieven-jeugdbescherming-en-reclassering>

AWBZ

Sinds de invoering van gestandaardiseerde prestaties in de AWBZ (de ZZP's en de extramurale zorgproducten) maken zorgkantoren in deze taal productieafspraken (p*q) met de aanbieders. Omdat de productieafspraken in de AWBZ vrij stabiel in omvang zijn, hebben zorgaanbieders en zorgkantoren afgesproken maandelijks vooraf te betalen, uiteraard met mogelijkheid van bijstelling en afrekening achteraf wanneer realisatie afwijkt van de inschattingen vooraf. Halverwege het jaar hanteren de zorgkantoren een zogenaamde herschikkingsprocedure om (sterk) afwijkende realisaties ten opzichte van het inschatte productievolume te corrigeren in de voorschotten voor het resterende deel van het jaar.

Ook gemeenten kunnen dezelfde systematiek van betalen gaan hanteren. Ze realiseren daarmee ook het niveau bevoorschotting dat de aanbieders op dit moment gewend zijn: *“betaling per maand vooraf”*. Dit heeft voordelen voor zowel aanbieders als gemeenten. Deze systematiek voorkomt een grote stroom van facturen op cliëntniveau, terwijl uiteindelijk na verantwoording toch alleen betaald wordt voor de geleverde productie.

Voorwaarde voor dit soort afspraken is dat tussen gemeente en aanbieder een voldoende betrouwbare inschatting van het zorgvolume gemaakt kan worden. Wanneer dit niet het geval is, bijvoorbeeld omdat het aantal cliënten te klein is, kan de aanbieder aan de gemeente vragen om te betalen per cliënt voor aanvang van de behandeling, zorg of ondersteuning.

Jeugd-GGZ

Voor Jeugd-GGZ zijn afspraken gemaakt tussen gemeenten en verzekeraars waardoor bestaande systemen tijdelijk worden overgenomen vanaf 2015. Gemeenten maken daarom inkoopafspraken met aanbieders van Jeugd-GGZ in de termen van DBC's en Generalistische Basis GGZ. Eén van de kenmerken van dit systeem is dat de soms langdurige trajecten pas bij afsluiting worden betaald. Het overnemen van DBC's en Basis GGZ voor Jeugd vanaf 2015 betekent niet automatisch dat ook bestaande afspraken tussen verzekeraars en aanbieders over bevoorschotting worden overgenomen.

De factsheet Jeugd-GGZ inkopen met DBC's en Generalistische Basis GGZ⁹ beschrijft welke vormen van contracten gemeenten kunnen hanteren. Daarbij zijn ook twee varianten van bevoorschottingsafspraken benoemd die aanvullend kunnen worden gemaakt:

- a. Bevoorschotting op basis van een geschatte omzet (of deel ervan), te betalen in termijnen – *“betaling per maand vooraf”*. Dit is de voorkeursvariant in het beslismodel in paragraaf 2.3.
- b. Vooruitbetaling op basis van Onder Handen werk (OHW, geregistreerde tijd en dagen) – *“betaling van uitgevoerde werkzaamheden per maand of kwartaal achteraf”*. Belangrijk is op te merken dat deze betaling dan plaatsvindt vóórdat de definitieve prestatie (bijv. de DBC) wordt gefactureerd. Dit is in feite geen bevoorschotting maar betaling van uitgevoerde werkzaamheden per maand of kwartaal achteraf. De gemeente loopt hiermee geen financieel risico. Dit is de alternatieve variant in het beslismodel in paragraaf 2.3.

⁹ <http://www.vng.nl/onderwerpenindex/decentralisaties-sociaal-domein/decentralisatie-jeugdhulp/nieuws/update-factsheet-jeugd-ggz-inkopen-met-dbc>